

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 ราย การสุ่มตัวอย่างด้วยแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ One way ANOVA กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.3 เป็นเพศชาย ร้อยละ 34.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 31.3 กระทำความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน รองลงร้อยละ 25.4 เป็นความคิดเกี่ยวกับการพนัน อายุปัจจุบันร้อยละ 42.0 มีอายุระหว่าง 16-17 ปี และร้อยละ 38.7 อายุ 18 ปี ระดับการศึกษาร้อยละ 45.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3) ร้อยละ 19.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม. 6) ลักษณะเขตที่พักอาศัย พบว่า ร้อยละ 72.0 อาศัยอยู่ในย่านที่พักอาศัย และร้อยละ 12.0 อยู่ในย่านชุมชนแออัด โดยก่อนถูกควบคุมตัวร้อยละ 48.6 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 22.7 อาศัยอยู่กับญาติ

ข้อมูลทั่วไปของบิดามารดา/ผู้ปกครองพบว่า ร้อยละ 26.7 บิดา/ผู้ปกครองจบการศึกษา ระดับม. 1 - ม. 3 และร้อยละ 29.3 มารดามีการศึกษาระดับ ป. 1 - ป. 6 จำแนกตามอาชีพพบว่า ร้อยละ 66.7 บิดาหรือผู้ปกครองประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน สำหรับอาชีพของมารดา ร้อยละ 62.7 ประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 35.3 บิดามีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท สำหรับรายได้ของมารดา ร้อยละ 37.3 มีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน

สัมพันธภาพภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าโดยรวมสัมพันธภาพภายในครอบครัวของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.33 โดยเมื่อพิจารณาความคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพภายในครอบครัวเป็นรายชื่อพบบิดามารดา/ผู้ปกครองลงโทษเยาวชนโดยไม่มีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.68

ความรู้ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 0.88 แสดงว่าเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและเหตุผลของการประชุมกลุ่มครอบครัวมาก โดยเฉพาะประเด็นหากกระทำผิดซ้ำระหว่างรับการแก้ไขตามข้อตกลงผู้กระทำผิดจะถูกส่งตัวไปดำเนินคดีทันที มีค่าเฉลี่ย 0.94

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 แสดงว่าเยาวชนที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนเห็นด้วยกับการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าในระหว่างการประชุม ทุกฝ่ายมีการพูดคุยด้วยวาจาที่เหมาะสม ไม่ถูกเหยียดหยาม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมาเห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเอง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย 4.50

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบความคิดเห็นของเยาวชนต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน
ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ		✓
2. อายุ		✓
3. ระดับการศึกษา		✓
4. ลักษณะการกระทำผิด		✓
5. สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย	✓	
6. สัมพันธภาพภายในครอบครัว	✓	
7. ความรู้เกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน	✓	

จากการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนไม่ต่างกัน
2. เยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนไม่ต่างกัน
3. เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนไม่ต่างกัน

4. เยาวชนที่มีลักษณะการกระทำผิดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชนไม่ต่างกัน
5. เยาวชนที่มีสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่ม ครอบครัวและชุมชนต่างกัน
6. เยาวชนที่มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่ม ครอบครัวและชุมชนต่างกัน
7. เยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัย ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัย ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อพิจารณาที่ควรแก่การเสนอแนะ เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

1. จากการศึกษารายงานพบว่าเยาวชนเห็นด้วยกับกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่าการประชุมกลุ่ม ครอบครัวและชุมชนทำให้ตนสามารถกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องถูกควบคุมตัว มีค่าเฉลี่ย 4.49

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ที่มุ่งหวังให้ผู้กระทำผิดได้รับโอกาสกลับตน สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติโดยไม่ถูกตราหน้าจาก สังคมและชุมชนที่ตนเองอาศัย รวมทั้งได้รับโอกาสที่จะได้แก้ไขต่อการกระทำผิดของตน อีกทั้ง ครอบครัวของเด็กและเยาวชนได้มีส่วนในการรับรู้ และรับผิดชอบด้วยก็ทำให้ครอบครัวได้มีส่วน ในการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน เป็น โอกาสสร้างความใกล้ชิดระหว่างคนในครอบครัวมาก

ขึ้น ทั้งนี้คดีของเด็กและเยาวชนบางประเภทผู้เสียหายเองก็ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ แต่ต้องการให้โอกาสในการที่จะให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้น กลับตนเป็นคนดีโดยการให้อภัย ดังนั้น การพิจารณาคำวินิจฉัยคดีเมื่อมีการจับกุมเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรใช้แนวทางการดำเนินคดีที่คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชนเป็นหลัก การวินิจฉัยความผิดก็ต้องใช้หลักทางกฎหมายผสมผสานกับศาสตร์อื่น ๆ เช่น จิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ พื้นฐานของครอบครัวของเด็กและเยาวชน เพื่อมุ่งปกป้องคุ้มครองและแก้ไขฟื้นฟูตลอดจนให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนที่จะกลับมาเป็นอนาคตที่ดีต่อไปในภายภาคหน้า

2. การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และเป็นวิธีการของกระบวนการยุติธรรมแนวใหม่ที่ไม่ใช้วิธีการลงโทษแต่ใช้วิธีปรองดองสร้างสรรค์ ทั้งยังเป็นนโยบายทางอาญาเชิงบวก เพื่อมุ่งหวังให้มีการลดปริมาณคดีเข้าสู่ศาลตามมติคณะรัฐมนตรีโดยมีกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพ ดังนั้นกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมองปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในภาพรวมด้วยการมองแบบครบวงจร รวมทั้งพิจารณาแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติจัดตั้งและพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเพื่อนำเอาวิธีการเชิงสมานฉันท์มาใช้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างกว้างขวางขึ้น เพื่อจะได้ทำให้การดำเนินการลดปริมาณคดีเข้าสู่ศาลสัมฤทธิ์ผล ทั้งยังเป็นการลดงบประมาณแผ่นดินที่ต้องใช้ในการดำเนินคดีลงเป็นจำนวนมาก เพราะมีการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมด้วย

3. ความคิดเห็นของเยาวชนต่อรูปแบบ/กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่าในระหว่างการประชุมทุกฝ่ายใช้วาจาเหมาะสม ไม่ถูกเหยียดหยาม มีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมาประเด็นเจ้าหน้าที่ประชุมมีความเป็นกันเอง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย 4.50 สำหรับประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นเวลาการประชุมเป็นเวลาที่ไม่ตรงกับเวลาเรียน และรูปแบบการทำงานบริการสังคม มีความเหมาะสมแล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยขอเสนอแนะการจัดเตรียมข้อตกลงในการจัดประชุมกลุ่มครอบครัว โดยควรกำหนดข้อตกลงที่ระบุเวลาเริ่มต้น และเวลาสิ้นสุดให้ชัดเจน เพราะเด็กและเยาวชนมีทัศนคติในเรื่องความยาวนานของเวลาแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ และเนื่องจากโดยทั่วไปเด็กและเยาวชนจะรับรู้ถึงความยาวนานของระยะเวลาต่างกับผู้ใหญ่ ดังนั้นข้อตกลงควรมีระยะเวลาไม่มากเกินไป รูปแบบการทำงานก็ควรที่จะเหมาะสมกับกับสถานการณ์ และสภาพสังคมที่แตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในระดับสูง อย่างไรก็ตามกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็ควรดำรงไว้ซึ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย ครอบครัวและชุมชนทั้งสองฝ่ายเกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวเพื่อจัดการแก้ปัญหาความผิดที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมทั้งการมุ่งเน้นกระบวนการทัศนการทำงานใหม่โดยดำเนินตามนโยบายกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ความยุติธรรมเพื่อสังคมโดยรวมที่มุ่งเน้นความเอื้ออาทร และสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด ตลอดจนชุมชนหรือสังคมโดยรวม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากเยาวชนที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพ ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาจากผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนให้ครบทุกมิติทั้งผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด ครอบครัวและชุมชน

2. ควรมีการประเมินผลการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เพื่อนำผลการประเมินไปสังเคราะห์สรุปปัญหา และข้อบกพร่องของการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดวิธีการจัดการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนสำหรับเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป